pit 2 (Fig. 4) due to its great depth. It is possible to state that the cultural layer at this site has been destroyed to a depth of 2.30 m and contains isolated 17th–19th / early 20th-century finds.

Manvydas Vitkūnas

Žvalgomieji tyrimai Ligoninės gatvėje 3

2010 m. gruodžio mėnesį atlikti archeologiniai žvalgomieji tyrimai Vilniaus senamiesčio su priemiesčiais teritorijoje (UK 25504), sklype Ligoninės g. 3. Darbai vyko sklype stovinčių, į vieną bloką sujungtų trijų garažų, kuriuos ketinama pertvarkyti į gyvenamąsias patalpas, viduje. Pirminis žvalgomųjų tyrimų tikslas – užfiksuoti ir įvertinti atidengtų kultūrinio sluoksnio horizontų stratigrafiją, jų susiformavimo aplinkybes ir chronologiją, nustatyti kultūrinio sluoksnio vertę ir chronologiją bei pateikti paveldosaugines išvadas dėl tolesnių tyrimų.

Istorikės Indrės Baliulytės duomenimis, sklypas Ligoninės g. 3 Vilniuje patenka į 349 posesijos ribas. Istoriniai duomenys, iš dalies ir 1808 m. planas rodo, kad šioje posesijoje egzistavo perimetrinis užstatymas. Žinoma, kad jau XVIII a. pradžioje čia stovėjo mūrinis namas, priklausęs vyskupo jurisdikcijai. Duomenų apie senesnį užstatymą nėra. Sklypo P riba ir archeologinių žvalgomųjų tyrimų vieta šliejasi prie XVI a. statytos miesto gynybinės sienos.

1978–1983 m. įvairiuose sklypuose Ligoninės gatvėje atliekant archeologinius tyrimus, fiksuoti chronologiškai XV a. siekiantys kultūrinio sluoksnio horizontai (1978 m. S. Patkauskas, žr. *LIIR,* f. 1, b. 643; 1979 m. A. Jankauskas, žr. *LIIR,* f. 1, b. 719; 1979 m. S. Patkauskas, žr. *LIIR,* f. 1, b. 857; 1981 m. I. Jučienė, žr. *LIIR,* f. 1, b. 885; 1983 m. R. Sprainaitis, žr. *LIIR,* f. 1, b. 1448). Sklype Ligoninės g. 7 tyrimai vykdyti 2000 m. (A. Vaicekauskas; žr. *ATL 2000 metais,* V., 2002, p. 177–178). Ištyrus 33,8 m² plotą aptiktas iki 2,5 m storio kultūrinis sluoksnis, susiformavęs XVI a. II pusėje – XX a. Tai leidžia manyti, kad sklype užstatymas prasidėjo pastačius gynybinę sieną.

2010 m. sklype Ligoninės g. 3, čia stovinčių garažų viduje buvo iškasti 2 šurfai. Bendras ištirtas plotas – 7,8 m².

Šurfas 1 1,3x2 m dydžio, jame fiksuotas 2,1 m storio dešimties horizontų kultūrinis sluoksnis. Šurfo P dalyje po garažo grindimis



1 pav. Mūro siena, atidengta šurfo 1 P sienelėje. Ž. Kazakevičiaus nuotr.

Fig. 1. The masonry wall unearthed in the S wall of test pit 1.



0 3 cm

2 pav. Olandiško tipo pypkės galvutė. Ž. Kazakevičiaus nuotr.

Fig. 2. The Dutch-style pipe head.

atidengta R–V kryptimi orientuota stambių akmenų ir plytų mūro siena (atsidengė tik šurfo sienelėje) (1 pav.). Galbūt tai buvusios miesto gynybinės sienos fragmentas?

Šurfas 2 2,3x2,3 m dydžio, jame fiksuotas nuo 2,2 iki 2,6 m storio dvylikos horizontų kultūrinis sluoksnis. Kultūrinio sluoksnio struktūra rodo, kad apatinis virš įžemio esantis horizontas formavosi natūraliai veikiant minimaliam antropogeniniam faktoriui. Virš jo susiklostę horizontai augo veikiant mikroaplinkai, šios ir greta esančių posesijų gyventojams utilizuojant šiukšles. Viršutinio, po esamomis garažo grindimis esančio, horizonto grunto turinį pildė pilamų statybinių atliekų – čerpių, akmenų, tinko trupiniai bei buitinės šiukšlės.

Iš viso surasti 242 archeologiniai radiniai – buitinė keramika (puodų, lėkščių, keptuvių fragmentai, olandiško tipo pypkės galvutė (2 pav.), metalo dirbiniai (bato pasagėlė, žalvarinio ąsotėlio dangtelis (?)). Buitinė keramika būdinga XVII–XVIII a. laikotarpiui, tačiau pasitaikė ir pavienių keramikos fragmentų, būdingų XV–XVI a. Radiniai perduoti į LNM.

Nesant patikimai datuojamos medžiagos – monetų, apatinio horizonto chronologija lieka neaiški. Pavieniai radiniai leidžia daryti įžvalgas, kad jis pradėjo formuotis ne anksčiau nei XVI a., anksčiau šioje sklypo dalyje aiškesnių žmogaus veiklos požymių nebuvo (rastos tik kelios pavienės XV a. datuojamos keramikos šukės, galėjusios čia patekti atsitiktinai). Viršutinis, po grindimis esamas horizontas preliminariai datuojamas XVIII–XIX a. I puse.

The field evaluation at Ligoninės Street 3

In 2010, an evaluation (two test pits, a total of 7.8 m^2) was conducted at Ligoninės St. 3 in the territory of the old city of Vilnius and its suburbs. A cultural layer with 10 horizons was unearthed in test pit 1 and one with 12 in test pit 2. A wall laid using large stones and bricks was unearthed in the S part of test pit 1 (Fig. 1). It is conjectured that this could be a fragment of the former city defensive wall.

A total of 242 finds were discovered: household pottery (pots, plates, and pan fragments, a Dutch-style pipe head (Fig. 2), and metal artefacts (a heel plate, part of a bronze artefact with no clear purpose (a pitcher lid (?)). The household pottery is characteristic of the 17th–18th centuries, but isolated fragments of ceramics characteristic of the 15th–16th centuries were also encountered. In the absence of reliable dating materials like coins, the chronology of the bottom horizon remains unclear. The isolated finds allow the insight to be made that it could have begun to form no earlier than in the 16th century. No clearer traces of earlier human activity existed in this part of the plot. Only several isolated 15th-century potsherds that could have found their way there accidentally were found. The upper horizon under the paving was preliminarily dated to the 18th – first half of the 19th century.